

Preek over Marcus 4:26-29

- Neede, 23 maart 2025 – 3^e zondag 40-dagentijd
- Kees van Dusseldorp
- serie: de missie van Jezus – 3

Thema: Hoe lang nog??

Liturgie:

votum en groet

Psalm 25:1,6,8 (DNP) Heer, ik wil mijn hart verheffen

verbondsvernieuwing

Sela, Heer, ontferm U over ons

gebed

lezen: Marcus 4:26-34

2 Petrus 3:1-9

NGK 171 Hoor, trouwe Vader, ons gebed

kindermoment

ELB 469 Wil je wel geloven dat het groeien gaat

verkondiging Marcus 4:26-29

Psalm 119:27,28 (DNP) Over mijn pad verspreidt uw woord zijn licht

gebed

collecte

Geloofsbelijdenis berijmd – melodie 'Vreugde, vreugde, louter vreugde'

zegen

Gemeente van onze Heer,

** de afwachterende directeur

In de wereld van God gaat het net als in een lastige klas. Verschillende leerkrachten hadden al geprobeerd om wat rust en orde in de klas te krijgen. De eerste vertrok na twee maanden. Bij de tweede leerden ze niets. Een derde zat binnen drie weken ziek thuis. De kinderen pesten elkaar, frustreerden de lessen en deden vooral waar ze zelf zin in hadden. Ten einde raad kwamen de ouders naar de directeur toe: wilt u niet zelf voor deze klas gaan staan? De directeur zegde toe.

De eerstvolgende maandag kwamen de kinderen met een bijzondere verwachting naar school. Sommige leken er een uitdaging in te zien om de boel nu ook bij de directeur op stelten te zetten. Anderen waren bang: pas op, de directeur stuurt je zo van school af! Weer anderen hoopten dat hij weer rust en orde bracht.

Toen de directeur binnenkwam, ging hij achterin de klas zitten. Hij zei niet wat ze moesten doen. Hij legde geen dingen uit. Hij greep niet in als kinderen ruzie maakte. Hij keek wel, maar deed niets. Hij liet het allemaal gebeuren. Sommige kinderen pakte op een gegeven moment maar een werkboek. Anderen gingen verstoppetje spelen. Weer anderen gingen muziek luisteren. Het werd een grote zooi in de klas. De dag erna deed hij hetzelfde. En daarna weer. Ouders begonnen te mopperen. Daarom hadden ze hem toch niet gevraagd! Was hij nu directeur? Hij moest ingrijpen! De pestkoppen aanpakken! Lesgeven! Orde houden! Aan het werk! Maar hij bleef rustig zitten. Achter in de klas.

Aan het einde van week, kwam een leerling naar de directeur toe: meester, ik ben met mijn rekenboek bezig, maar ik snap dit niet. Kunt u het uitleggen? Hij legde het uit en gaf een extra oefenblad. Een tweede leerling volgde met een vraag over haar biologieboek. Later kwamen twee leerlingen die ruzie hadden naar hem toe: wie er gelijk had? De directeur luisterde, liet ze om de beurt uitpraten en samen vonden ze de oplossing. De morgen erna zeiden een paar leerlingen: meester, wilt u voor de klas komen en ons vertellen wat we moeten doen? Wil iedereen dat? Ja graag! Zo begon er een nieuwe tijd.

**

Dit is de gelijkenis van de afwachterende directeur. Ik ga het niet uitleggen. Jezus legde zijn gelijkenissen ook niet uit. Wat gebruikt Hij er veel in zijn onderwijs! Soms verzint Hij een verhaal. Met vaak een bizarre wending. Soms maakt Hij gebruik van wat Hij ziet. Zoals de verhalen en beelden op deze gelijkenissendag. Het is de eerste keer dat Jezus deze andere manier van onderwijs toepast. De vijandschap tegen hem neemt toe. Leiders fluisteren dat Jezus bezeten is. Maar Hij trekt zich niet terug binnen zijn eigen groep. Hij blijft in het openbaar onderwijs geven. Maar op een andere manier. Hij gaat verhalen vertellen. De hele dag door. Als Hij even alleen is met zijn volgelingen, legt Hij iets uit. Maar zodra de mensen toestromen, schakelt Hij weer naar de verhaalmodus.

Jezus vertelt. Hij wijst op de graanvelden, op de weggetjes en de rotsen. Hij maakt er een verhaal bij. Over een zaaier die het zaad royaal om zich heen strooit. Zonder er een conclusie aan te verbinden. Jezus vestigt de aandacht op een korenmaat, een struik, de vogels die rondvliegen. Hij maakt er lessen van. Over het Koninkrijk. Maar legt ze niet uit.

Irritant, vind je niet? 'Heer, wat bedoelt u? Wat wilt u nu zeggen?' De verhalen en de beelden cirkelen door je hoofd. Een lastige klas. Een afwachterende directeur. Wat moet je ermee? Vind je het ook irritant? Een gevoel dat het belangrijk is, maar je weet niet precies wat? Dan gebeurt met jou hetzelfde als op de gelijkenissen-dag van Jezus. En dat is precies de reden waarom Hij deze methode inzet.

Sommigen voelen zich op hun staart getrapt en worden boos. Dit gaat over mij! Jezus vindt mij een egoïst, een narcist, een heiden! Maar Hij zegt niks verkeerd. Als ik laat merken dat ik me aangesproken voel, verraad ik mezelf. En de boosheid loopt op. Anderen halen de schouders op. Als Hij niet gewoon zegt wat Hij bedoelt, dan ga ik er geen moeite voor doen. Kom op zeg, Hij is toch de leraar? Laat Hij zijn punt maken, dan kan ik beoordelen of het klopt. Wat een slappe hap en een vaag gedoe! Weer anderen worden nieuwsgierig. Ze laten zich meenemen het verhaal in, voelen de dubbele bodem ervan, maar begrijpen het niet helemaal. Ze denken erover na, praten er met elkaar over. Op een rustig moment komen ze erop terug. 'Heer, wat bedoelt u?'

** het gaat Jezus om geloof

Dat is precies het effect dat Jezus bedoelt met zijn lesstijl. Zijn hoorders moeten kiezen. Wil je luisteren of niet? Verlang je ernaar om meer van dat Koninkrijk te begrijpen, of vind je dat teveel moeite? Geloof je dat Jezus iets belangrijks te zeggen heeft, of vind je hem gek? Ben je een leerling die wil leren, of een meeloper die wil consumeren? Word je een volgeling, die verlangt naar het geheim in zijn woorden? Of blijf je iemand die het op een presenteerblaadje aangereikt moet krijgen, om het kritisch weg te kunnen slaan?

Wat een leraar is Jezus! Het gaat hem niet om kennis, maar om geloof! Niet om informatie, maar om participatie! Niet om het juiste gedrag, maar om de juiste intentie.

Je zou denken dat Hij daarmee mensen kwijtraakt. Je zou zeggen dat het toch handiger zou zijn als Jezus duidelijk zou zeggen waarop het staat. Zou Hij niet veel meer mensen voor zijn boodschap winnen, als Hij die welsprekend zou ontvouwen? Mensen hebben toch meer aan een duidelijk betoog, heldere conclusies en aanbevelingen?

Dat raakt ook de boodschap van de kerk. Vertellen wij waar het op staat? Kunnen we jongeren duidelijk maken waar het over gaat in de Bijbel? Wat ze wel moeten doen en wat niet? Is het in de kerk vaak niet veel te vaag, te ingewikkeld en te vrijblijvend? Als ik zeg dat ik ook geen antwoorden heb op vragen van vandaag of op kerkelijke discussies, ben ik dan niet typisch een voorbeeld van hoe het niet moet? Moet de kerk zich niet duidelijker laten horen in de media, in de politiek? Moeten wij niet duidelijker zeggen wat wij vinden van Trump, van Israël, van LHBTI, van abortus, van klimaatveranderingen?

Misschien heb je wel een punt. En toch... als je let op de preekstijl van Jezus, dan lijkt Hij zijn boodschap eerder te verstoppert in de verhalen, dan dat Hij er duidelijk over is. Maar let op zijn doel! Het gaat hem niet om kennis, niet om meningen, niet om gedrag. Het gaat hem om geloof! Het gaat hem niet om de buitenkant, maar om de binnenkant. Meer dan een jaar heeft Jezus zijn boodschap over Gods koninkrijk, bekering en vergeving gebracht. Klip en klaar. Maar nu Hij steeds meer wordt tegengesproken en tegengewerkt, vooral door de mensen met het meeste aanzien, nu gaat zijn onderwijs de tweede

fase in. Hij gaat in gelijkenissen preken. Hij grijpt dieper naar het hart van zijn hoorders. Ze moeten kiezen of ze van Hem willen leren of niet.

Nog steeds is dat de aanspraak als het evangelie klinkt! Wat doe jij met de woorden van Jezus? Niet wat je ervan vindt. Maar wat je ermee doet! Niet wat je tegen een ander zou willen zeggen. Maar jij: wat doe jij zelf? Geloof je wat Hij zegt? Sta je ervoor open? De boodschap van God maakt scheiding: niet of je het begrijpt of niet. Het valt misschien niet eens altijd te begrijpen. De vraag is of je het gelooft of niet. Of je Hem gelooft of niet.

**

Dat is precies het punt van de gelijkenis van Jezus over de zaaïende boer en het groeiende graan. Het zaad dat op aarde uitgestrooid wordt, ontkiemt en gaat groeien, 'ook al weet de boer niet hoe', zegt Jezus. Die boer doet er niets aan, hij gaat gewoon naar bed en staat weer op, dag in dag uit. De aarde brengt uit zichzelf iets voort. Eerst wordt een puntje zichtbaar. Dan ontstaat de halm, vervolgens groeit de aar en tenslotte het graan. Begrijpt de boer niet hoe dat gaat? Doet hij niets aan de grond, niets aan het onkruid, niets aan het ongedierte? Met al zijn biologische kennis en jarenlange ervaring? Wat een onzin, een boer die alleen maar zaait en vervolgens afwacht!

Jezus geeft bij deze gelijkenis geen uitleg. Maar jij bent toch, net als ik, een leerling van Jezus? Kunnen wij iets ontdekken wat Jezus wil zeggen met deze gelijkenis? De belangrijkste les in deze gelijkenis is de vergelijking van Jezus met een zaaier. Wij zijn aan dat beeld gewend. Want als je vaker in de Bijbel hebt gelezen, dan ken je het beeld. Hier op de preekstoel is het zelf uitgebeeld met houtsnijwerk van onze overleden broeder Geuje Winter. Jezus als zaaier.

Maar weet je: de joden verwachten helemaal geen zaaier! Ze verwachten een Messias die zou oogsten! Dat was toch door de profeten aangekondigd? Als de Messias komt, zal Hij de sikkel erin slaan. Hij zal de vijanden verslaan. Hij zal de schijnheiligheid ontmaskeren. Hij zal het onrecht aan de kaak stellen. Een rijk van vrede brengen.

Nee, zegt Jezus, ik ben niet gekomen om te oogsten, maar om te zaaien. Dat is mijn werk. Verder doe ik niets. Alleen zaaien. De rest komt in de loop van de tijd vanzelf.

Voel je wat voor schok deze gelijkenis geeft? De joden moeten hun beeld van de Messias honderdtachtig graden draaien. Daarom vertelde ik de gelijkenis van de afwachter directeur. (Nu leg ik die toch een beetje uit ;). Als de grote baas zelf komt, verwacht je actie, herstel van orde en rust, bestraffing van de kwaaien en bescherming van de goeien. Maar de Heer zegt: ik kom om te zaaien. En verder doe ik helemaal niets. De rest kost tijd. En vraagt geduld.

Dat is wel even anders. Zeker voor mensen van onze tijd. Vóór 23:00 uur besteld, morgen in huis... Je maakt er vast gebruik van. En vindt het irritant als je drie weken op het artikel moet wachten. Of nog erger: dat je het zelf moet ophalen. Bij ziekte moeten medici direct werken. Twee weken uitzieken, daar heb je helemaal geen tijd voor. Dit laat onze mentaliteit zien: ergens de tijd voor nemen, iets laten gebeuren, het uithouden in een moeilijke situatie die niet direct op te lossen is, geen duidelijk antwoord kunnen vinden op een belangrijke vraag, geen mening krijgen als je echt wilt weten waar een organisatie of een partij voor staat.

Het speelt ons ook parten in ons geloof. Wij hopen dat God ingrijpt, het kwaad veroordeelt, dictators vernietigt, ziekte geneest. dwalingen ontmaskert. Zo ging het toch in de Bijbel ook? Denken we. We verwachten iets van God te merken, vertrouwen in het geloof te vinden, rust in het leven te krijgen. Dat vertellen christenen toch, dat ze dat ervaren?

Jezus zegt tegen de leerlingen: ik kom niet om te oogsten, ik kom om te zaaien. En verder doe ik niets. De rest kost tijd. Het zaad ontkiemt en groeit op. De aarde zorgt ervoor dat het vrucht draagt. Het kost tijd, je ziet het niet gemakkelijk groeien. Het is niet zomaar tijd om te oogsten. Zo gaat het met het Koninkrijk van God.

**

Nogmaals de vraag: vind je dat irritant? Ik wel. Ik zou het duidelijker willen zien. Waar lijkt Gods werk vaak zo verborgen. Waarom is het goede zo vaak vermengd met het kwaad van eigenbelang of angst? Ik loop ertegen aan in al die domeinen waar Gods Koninkrijk zich ontwikkelt: in de kerk, in mijn persoonlijk geloof en leven, in de wereld. Ik verlang er regelmatig naar, dat de Heer een einde maakt aan de ellende, aan de strijd, aan de nood van mensen, aan onbegrip en verwijdering tussen mensen, aan onzekerheid en twijfels. Maar ik moet leren: Jezus neemt de tijd. Het is proces van groei. Zeker, soms zijn er groeistuipen. En merk je tijdens verandering tijdens een gesprek of een gebed. Vaker is een gestaag proces.

Jezus zegt: ik kom om te zaaien. De groei volgt daarna en kost tijd. Bekeer je van je ongeduld. Van je haast. Leer in mijn tempo te leven. Zoek de vertraging. Kijk met verwachting en vertrouwen. Dan zie je de wonderen van de gestage groei.

Jezus heeft gezaaid. Met zijn onderwijs heeft Hij verteld van Gods liefde en genade. Hij heeft het Koninkrijk van God voor mensen geopend. Met zijn wondertekenen heeft Hij dat kracht bij gezet en laten zien hoe goed het leven met God is en wordt. Maar vooral heeft Hij zichzelf gezaaid. Zijn lichaam en zijn bloed gegeven. Als offer tot verzoening met God. Als graankorrel die stierf in de aarde, om daarna op te staan uit de dood. Het eerste wonder. Jezus die kwam om te zaaien, heeft zichzelf gezaaid. In zijn navolging hebben wij wat te zaaien: wat te vertellen, wat door te geven, wat te laten zien van Gods liefde en genade. Laten wij zaaien! Zoals Hij gezaaid heeft.

Het tweede wonder: er is groei! Vaak in het verborgene, maar toch onweerstaanbaar. Met een verborgen kracht, die niet te stoppen is. De kerk die doorgroeit, door de generaties heen. Waar machthebbers denken de kerk uit te kunnen roeien of in te kunnen kapselen, daar ontstaan toch weer nieuwe gemeenschappen van volgelingen. Waar jij vast zit in je leven, in je verdriet, in je angst, in je eenzaamheid daar ontstaat toch weer nieuwe ruimte, komt er weer beweging, krijg je weer vertrouwen, ontstaat er weer verbinding. Niet altijd direct en ook niet zonder teleurstellingen en fouten, toch gaat het door. Je groeit in wijsheid, in geduld, in dienstbaarheid. Er is groei. Er is vrucht. De Geest van Jezus geeft vrucht aan je geloof. Jezus zet in de gelijkenis zichzelf neer als een boer die na het zaaien niets meer doet. Dat vooral om zijn punt duidelijk te maken: Ik kom om te zaaien. Maar met zijn Geest is Hij ook betrokken bij de groei. En geeft Hij ook jou een opdracht en een roeping om het levenszaad tot groei en bloei te brengen. Ben jij grond die het zaad laat ontkiemen? Die de groei bevordert? Die vruchten laat zien?

Er is groei. je weet niet hoe. Je weet niet waar. Misschien moet je het ook maar loslaten. Het niet in jouw frame stoppen. Het niet afmeten aan jouw verwachtingen. Het niet vastleggen in jouw kaders. Het niet beperken tot jouw beleving. Het niet opsluiten in jouw groepje gelijkgestemden. Het niet omvormen tot jouw eisen aan een ander. Hou het simpel: geloof dat Jezus Christus de redder is, geef ruimte aan zijn Geest die met jou aan het werk gaat en vertrouw erop dat de Vader zijn plan trekt met de wereld. En geef er ruimte aan! Waar en hoe het gezaaide werkt, laat zich niet voorspellen of organiseren. Maar het komt wel! In jouw leven. Door de Heilige Geest. In deze wereld. Door de Heilige Geest. Hij laat zich niet in woorden vangen, in standpunten, in ervaringen of in geboden, hoe waardevol die ook zijn. Hij laat zich niet aansturen door protocollen, events, leiders of cursussen, hoe stimulerend die ook kunnen werken. Maar Hij werkt. Met de levenskracht die in het zaad ligt. Met inschakeling van jouzelf. Het tweede wonder: er gebeurt wel degelijk wat! Let er maar op.

En het derde wonder: er komt een oogst! 'Maar zodra het graan het toelaat, slaat de maaier er de sikkel in. Het is tijd voor de oogst!' Laat de trage, gestage en verborgen groei van het graan je niet in luren leggen. Zodra het kan, gaat de sikkel erin!

Dat is het abrupte en scherpe einde van de gelijkenis. Er komt de dag van de oogst. De jongste dag, als het plan van God voltooid is. Of misschien is dat voor jou en mij de dag van je sterven. Als jouw tijd erop zit.

Op een dag komt de maaier langs. Ook al verloopt het groeiproces vaak raadselachtig en onzichtbaar. Het is niet vrijblijvend wat ik over het Koninkrijk van God zeg. Het is niet alleen maar leuk en aardig om wat te mijmeren over de beelden en verhalen uit de Bijbel. Het is niet alleen maar een leuke afwisseling van de week om op zondag in de kerk te komen, door de week naar catechisatie te gaan of met het geloof bezig te zijn. Het gaat niet alleen om de gezelligheid en de praktische hulp binnen de gemeenschap. Dat hoort er allemaal bij. Want daar groeit het graan.

Het slot van de gelijkenis van Jezus maakt onrustig. Hoe sta ik ervoor op de dag van de oogst? Wanneer is mijn tijd om te groeien in geloof voorbij?

Laat dat heilzame onrust zijn. Die je des te meer aanspoort om te luisteren naar Jezus Christus. Om je te laten vullen door zijn Geest. Om als kind van God te leven. Niet uit angst, maar uit verlangen. In het besef dat de kracht van het zaad levenskracht is. In de bereidheid om zelf mee te doen. Als een leerling in de klas. Die afwachtende meester is wel de directeur!

De zaaiende boer. En het groeiende graan. Gods aanwezigheid is een verborgen kracht. In het verborgene, op ongedachte manier, kwetsbaar, maar weerbaar. Tot het moment dat blijkt dat God bezig is. Dan slaat het om. En wordt het de oogstende boer. En het graan van de akker. De zichtbare glorie van Gods aanwezigheid. Dan wordt duidelijk wie Jezus kent, wie naar Jezus verlangt, wie naar Jezus luistert en wie Jezus volgt. Dan volgt het feest van de oogst. Van een klas met een goede sfeer en prima resultaten. Van mensen die zich laten oogsten door de Heer. Om met Hem het feest te vieren.

Amen